

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**B. Haymonis, Episcopi Ante DCCC. Circiter Annos
Halberstadensis, Historiae Ecclesiasticae, Sive De Rerum
Christianarum Memoria, Libri X**

Haimo <Halberstadensis>

Helmestadi[i], 1671

Liber III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10968

D. HAYMONIS
HISTORIAE ECCLESIASTICAE

LIBER III.

CAPVT I.

Divisio Apostolorum per provincias.

Tertius hic liber à divisione Apostolorum sumit exordium. Cum ergo Iudæi debitis cladibus urgerentur, Apostoli Domini cum cæteris discipulis ad prædicandum per provincias diriguntur.

CAP. II.

Quibus locis dispersi sint.

Origenes in explanatione Genesis, *Thomas* sortitur Parthos, *Matthæus* Æthiopiam, *Bartholomæus* Indiam citeriorem, *Ioannes* Asiam, *Andreas* Scythiam, *Petrus* Pontum, Galatiam Bithyniam, Cappadociam. *Paulus* ab Hierosolymis usque ad Illyricum, Evangelio Christi cunctos replevit; alii vero vel per hæc, vel per alia loca, secundum quod spiritus sanctus voluit, dimittuntur, sicut propria eorum gesta habent. De quibus fortasse ideo tacuit *Origenes*, quia vita & actus eorum minus autentici sunt, vel ab hæreticis & impostoribus conscripti. *Petrus* itaque prædicationis suæ monumenta reliquit duas epistolas: similiter & *Iacobus* frater Domini duas: *Ioannes* item duas: *Iudas* vero qui & *Tatthæus*, unam: *Paulus* XIV. scripsit. De illa tamen, quæ est ad *Hebræos*, quandoque apud Latinos dubitatum est.

Clemens

Clemens Alexandrinus in libro Informationum.

CAP. III.

De Epistola Pauli ad Hebræos.

Licet manifesta sunt Pauli Apostoli scripta, nonnulli tamen de epistola ad Hebræos dubitant. Sed sciendum, quod à Paulo scripta est in Hebræo sermone, tanquam Hebræis: à Luca vero ejus discipulo interpretata in Græcum. Unde & stylus ejus magis videtur similis libello illi, quem idem Lucas de Actibus Apostolorum scripsit. Quod autem subscriptionem solam non habet ibi, hoc rationis est, quod præceptum erat Hebræis, ne de Pauli nomine dicta susciperent; & idcirco prudenter nomen suum omisit, ne statim in principio, Pauli nomine inspecto, lectio ejus repudiaretur.

CAP. IV.

De sancto Luca.

Lucas, ejusdem Pauli discipulus, *Antiochenus* genere, arte medicus, duos nobis libros conscribit, *Actus Apostolorum*, quos ipse oculis inspexit, & *Evangelium*, quod, ut dicitur, ex ipsius Pauli ore descripsit. Quod etiam Paulus suum nominat, cum dicit; *secundum Evangelium meum*. Sed jam ad historiæ ordinem revertamur.

CAP. V.

Mors Neronis, Galbæ & Othonis, Imperatorum.

Igitur post XIII. imperii sui annos *Nero* moritur, *Galbæ*
& *Otho*

& *Otho* usurpant principatum, quibus post annum & tres menses defunctis, *Vespasianus*, tunc apud Iudæam in exercitu existens, revocatur, & donatur imperio; commendata Tito filio suo causa belli, & impugnatione Hierosolymæ; sub quo præfata civitas capitur & subvertitur.

C A P. VI.

Subversio Hierusalem à Tito & Vespasiano.

Ecclēsia vero fidelium, quæ ibidem fuerat congregata, divino accepto responso, prævenit subversionem, & ad opidum, *Pellam* nomine, trans Iordanem emigrat. Tunc incredibilis fit cædes Iudæorum; & primo quidem diræ & inauditæ famis exitio plaga intolerabilis divinitus mittitur, in tantum, ut bella & cædes inter parentes & liberos committerentur, dum non solum è manibus, sed ex ipsis faucibus invicem rapere cibum decertant. Ad ultimum quidem ne loris vel cingulis, aut etiam ipsis calceamentis, abstinent. Portarum quoque indumenta detrahentes conficienda dentibus ingerunt, nonnulli & fœni veteris edunt festucas. Porro geritur ibi facinus execrabile, neque adhuc apud Græcos, neque apud Barbaros auditum.

C A P. VII.

De Maria, quæ filium suum comedit assatum.

Mulier quædam, *Maria* nomine, genere & facultatibus nobilis, quæ ad diem festum cum cæteris de

D

trans

trans Jordanis alveo confluerat, cum famis ingravescente periculo, & hostis deprædatione omnino jam fame deficeret, pessimis usa consultatoribus, parvulum filium, qui erat sub uberibus, jugulat, & igni suppositum torret. Dimidium quidem consumit, dimidium vero reservat. Prædonibus quidem, mox odore carniū comperto, ingressis, partem offert; *Mew*, inquit, *hic partus est. Nolite effici aut matre religiosiores, aut fœmina molliores. Edite: nam & prior comedi.* Illico universa regio tam nefarii sceleris nuncio repletur. Nec multo post magnifica & formosissima civitas Hierosolymorum capitur. Cujus quanta fuerit vastitas, quanta in ea diversarum mortium strages, vix scripto comprehenditur: ubi undecies centena millia fame & ferro peremptorum computantur. Exceptis quibusque juvenibus electis, qui propter decorem corporis, & proceritatem, ad triumphum reservantur, cæterisque aliis, qui ad opera Ægypti, vel ad secanda marmora, vel ad extrahenda metalla destinantur, vel per Provincias vinciti in servitutum distrahuntur, quorum fuit numerus usque ad nonaginta millia. Sed ne quis de hac captorum vel occisorum ambigat multitudinem, noverit, tunc temporis ad diem festum Paschæ Hierosolymis convenisse terdecies centena millia Iudæorum, ad justam Dei retributionem hoc tempore ultionis electo: ut qui in diebus Paschæ Dominum Salvatorem morte turpissima damnarant, ipsi quoque

turpis.

turpissimis mortibus & cladibus inauditis, eisdem diebus damnarentur; & qui in ejusdem Domini damnatione dies festos duxerant solennes, nunc ipsos suis damnationibus agerent luctuosos. Qui etiam recte fame pereunt, ut, qui Domino, esurienti salutem eorum, fel in escam dabant, omnimoda suavitate escarum priuarentur.

C A P. IIX.

De tempore subversionis Hierusalem.

Fit autem hæc Hierosolymæ subversio XL. annis à passione Domini dilata ultione, anno Imperii Vespasiani secundo: & interim potuissent Iudæi, si velent, locum pœnitentiæ invenisse, commoniti sæpe ab Apostolis, prædictam civitatis adesse everisionem. Et à Iacobo fratre Domini, edocti, dum viveret; per signa & prodigia cœlitus ostensa, ante tempus excidii commonebantur. Etenim stella præfulgens, gladio per omnia similis, imminere desuper civitati, & Cometes præterea exitialibus flammis per totum ardere visus est annum.

C A P. IX.

Novum portentum de vitula enixa agnum.

Vitula quoque, sacrificiis admota, in die festo azymorum, inter manus ministrorum enixa est agnum. Porta vero interioris ædis ærea, cum tanti ponderis, ut vix à XX. viris clauderetur, esset, vectibus & seris munita, nocte ultro patefacta est. Visi etiam

D 2

currus,

currus, & armatorum cohortes, in aërem ferri, & alia multa, quæ non faciunt ad hujus operis compendium; maxime cum res Christianas prosequi debeamus.

C A P. X.

Electio Simonis, filii Cleophæ, in Episcopum

Hierosolymitanum.

Igitur subversa Hierusalem non multo post martyrium Iacobi, convenientibus Apostolis in unum, & propinquis Domini secundum carnem, *Simon*, filius *Ioseph*, communi consilio in Episcopum surrogatur.

C A P. XI.

Commendatio Titi.

Interim Vespasianus moritur, *Titus* filius ejus succedit in imperio, princeps militaris, pius, sapiens, bellicosus, qui in tantum facundus fuit, ut causas Latine ageret, poëmata & Tragœdias Græcè componeret.

B E D A.

Tantum autem bellicosus fuit, ut, in expugnatione Hierosolymæ præcipue, inter optimos extiterit præliator. Tantum autem in imperio bonus ac clemens fuit, ut nullum omnino puniret: sed etiam cunctos adversum se conjurantes dimitteret, & in ea familiaritate, quam prius habuerat, retineret. Dicebat enim, *indecorum esse aliquem contristatum recedere à facie Imperatoris*; cujus inter omnia fuit illud celebre dictum, *diem se perdidisse*, quo nihil boni fecerat. Ita omnium virtutum genere mirabilis fuit, adeo ut amor

& deli-

& deliciae generis humani diceretur. Hic non nocuit Christianis. Per idem tempus *Linus* obiit, Romanus pontifex, transactis in sacerdotio XII. annis. *Anacletus* succedit. *Titus* regnavit II. annis, & totidem mensibus.

C A P. XII.

De morte Titi, de Domitiano persecutore, & de Lino, Cleto & Clemente.

Titus moritur post duos annos imperii sui & duos menses. Domitianus vero, frater ejus minor, statuitur imperator. Cujus quarto anno, apud Alexandriam obiit *Annianus*, post XXII. Episcopatus annos: *Abilius* succedit. *Cletus* vero, Romanus Pontifex & ipse XII. annis sedet, & transiens, *Clementi* Papatum relinquit. Ajunt autem, qui de cathedra Romanae Ecclesiae persecutati sunt, quod *Linus* & *Cletus* non sederunt ut Pontifices, sed ut Summi Pontificis Coadjutores, quibus beatus Petrus tradidit Ecclesiasticarum rerum dispositionem. Ipse vero tantum orationi & praedicationi vacabat. Vnde tanta auctoritate donati, meruerunt in Catalogum Pontificum reponi.

C A P. XIII.

Persecutio Christianorum per Domitianum.

Interea *Domitianus*, portio *Neronis*, ejusque impietatis successor, Christianos valde persequitur, quosdam trucidat, quosdam bonorum direptione punit; quosdam tradit in exilium, interq; eos *Flavianam Domicillam*, egregiam virginem Christi, cujus gesta habentur, in

insulam *Pontiam* deportari jubet, & beatum *Ioannem* Evangelistam relegat exilio, ubi & *Apocalypsin* scripsit, missus prius in ferventis olei dolium, sed illæsus. Hic familiam *David* regis perire jubet, & propinquos Christi, secundum carnem: ut interficiat, ne quis superesset Judæorum ex semine regali. Quibus oblatis, & de regno Christi respondentibus; quia non est de hoc mundo; liberos abire jubet, & contemnit. *Domitianus* regnat xv. annis.

C A P. XIV.

*De morte Domitiani & revocatione**Ioannis Evangelista.*

Itaque *Domitianus* potitur imperio xv. annis. Postea ex Senatusconsulto omnes, qui jussu ejus exulabant, revocantur, cum quibus & beatus *Ioannes* rediit: *Nerva* vix annum regnat.

C A P. XV.

De Clemente Romano, Simone Hierosolymitanorum Episcopo, & specialiter de Evangelista & ejus Evangelio.

Nerva quoque anno plus minusve defuncto, *Trajanus* obtinet imperium, cujus primo principatus anno *Abilius Alexandrinus*, post xiii. Episcopatus annos, diem obiit, *Cerdone* succedente tertio in sacerdotium. *Clemens* tunc temporis post *Petrum* adhuc Romæ pontificatum tenebat. Sed & apud Antiochiam post *Petrum Evodius* fuerat, & secundus *Ignatius*. Hierosolymis, post *Jacobum fratrem Domini*, adhuc præerat

Simon,

Simon, Domini consobrinus, *Irenæus*. Interea adhuc superstes beatus *Iohannes* Evangelista præest ecclesiis Asiæ, residens apud *Ephesum*, & permanet vivens usque ad tempora Trajani, ædificans ibi Ecclesias, quas *Paulus* primo ibi fundaverat. Hic *Papianum* & *Polycarpum* auditores & condiscipulos habet; qui etiam libros faciens & Epistolas, instituit eruditque plurimos. Quippe in ultimis vitæ temporibus scribit *Evangelium*, compulsus ab Asiæ Episcopis, propter hæreticos, qui, eo exulante, irruerant in Ecclesias, cum variis ac perversis dogmatibus. Hac ergo occasione de nativitate Christi conscribit, pauca de temporalibus ejus gestis edisserens, tantum à cæteris Evangelistis prosequens omissa. Nam alii quidem tres, facta Domini prosequuntur, à carcere *Ioannis Baptistæ*. Hic vero maxime ea, quæ primo Dominus per prædicationis tempus gessit, ante *Ioannis* incarcerationem. Multa vero de Trinitatis & unitatis mysterio profundissime instillat, ut diximus, adversum hæreticos, quorum errores tunc pullulaverant.

C A P. XVI.

De Menandro Mago, hæretico.

Sub eodem namque tempore *Menander* quidam, *Simonis Magi* Samaritani discipulus, & ipse Samarites & Magus, blasphemus errore maculat *Antiochiam*, irridens immortalitatem animæ & resurrectionem mortuorum, semetipsum Salvatorem hominum esse asserens,

rens, nec aliter posse unumquemque angelos seculi vincere, nisi prius à se Magicæ artis susciperet disciplinam, & quod per baptisma à se datum quisque sic immortalis, & æternus effectus, in hac vita fieret perpetuus.

CAP. XVII.

De Hebionitis hæreticis.

Hujus quoque discipuli *Ebionitæ*, licet alterius sectæ, multos decipiunt, dicentes: Christum purum hominem esse, & communi nativitate ex viro & foemina procreatum: cæremonias adhuc legis custodientes.

CAP. XVIII.

De hæresi Cerinthi.

Sed & *Cerinthus* hæreticus nova introducit dogmata, scilicet: terrenum fore regnum Christi in Hierusalem, & interim homines vitiis & concupiscentiis esse subijciendos, & nuptiarum festivitates affuturas: ad eos facile decipiendos, qui sunt dediti libidini.

CAP. XIX.

De hæresi Nicolaitarum.

Surrexit præterea & alia hæresis, quæ appellatur *Nicolai*, illorum quæ à Nicolao, uno de septem Diacombus, cum Stephano ordinatis, se jactavit.

CAP. XX.

Item de Nicolao hæretico.

Hic autem Nicolaus, pulchram habens uxorem,
cum

cum post Ascensionem Domini ab Apostolis increparetur de Zelotypia, injuria lacesitus, produxit illam in medium, & si quis eam habere vellet, libere permisit. Ex qua occasione isti consequens esse putaverunt, ut secundum hoc factum vel dictum Nicolai, carne sua, in quo delectaretur, abuteretur unusquisque. Vnde & nunc qui sectam propriae libidinis assumunt, sub illius nomine promiscuos & illicitos expetunt concubitus. *Clemens.*

CAP. XXI.

De eodem.

Mihi autem compertum est, *Nicolai* nullam prorsus cognovisse uxorem, praeter eam, quam matrimonio sibi conjunxerat: cujus certe liberi, feminae quidem, usque ad ultimam senectutem caste perduraverunt: Filius autem ipse sanctitatem incorrupti corporis custodivit. Vnde constat, quod ex contemptu libidinis vel vitii magis produxerit uxorem, & liberam abire permiserit, quam aliis quibuscunque abutendam exposuerit. Sed, ut ad inceptum revertamur; sciendum, praedictas haereses cito confopitas fuisse, maxime per scripta & praedicationem beati *Ioannis*; qui, post longa magna continentiae & sobrietatis tempora, post insignem Evangelii praedicationem, post incredibiles signorum virtutes, tandem effodi sibi jubet sepulchrum. Qui etiam martyr & doctor apud Ephesum dormit, completa bona & venerabili senectute nonaginta annorum & octo; in cujus laudabili fine & nos tertium volumen finiamus.

E

D.HAY-